Programma Initiatie Document (PID) Amsteldorp Datum: 17-07-2024

Door: 5.1, 2, e

Situatie

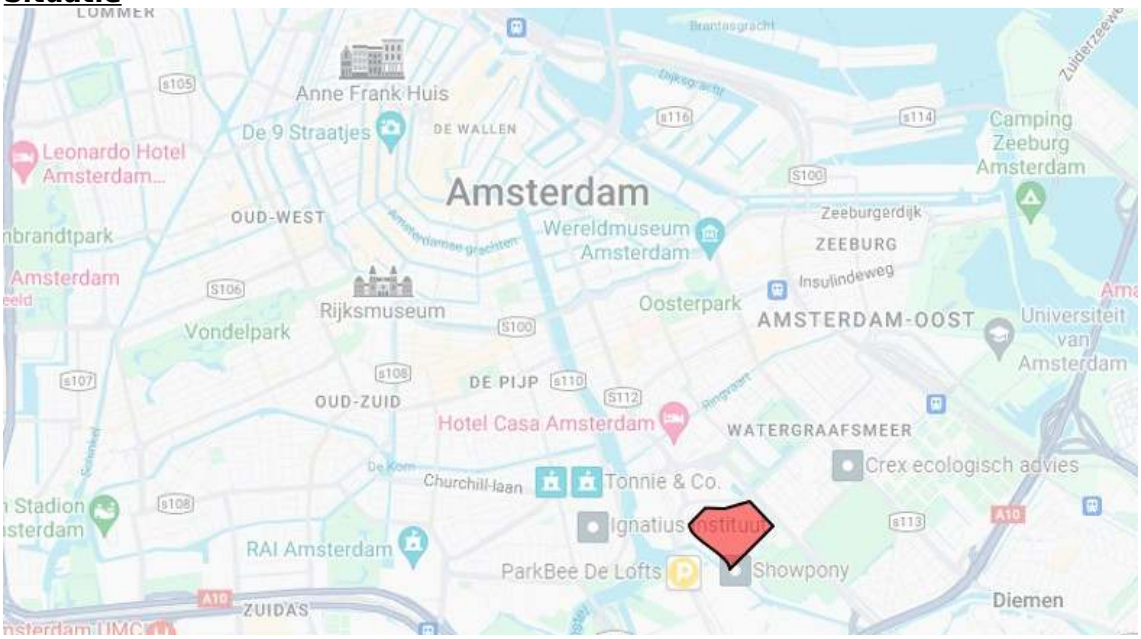

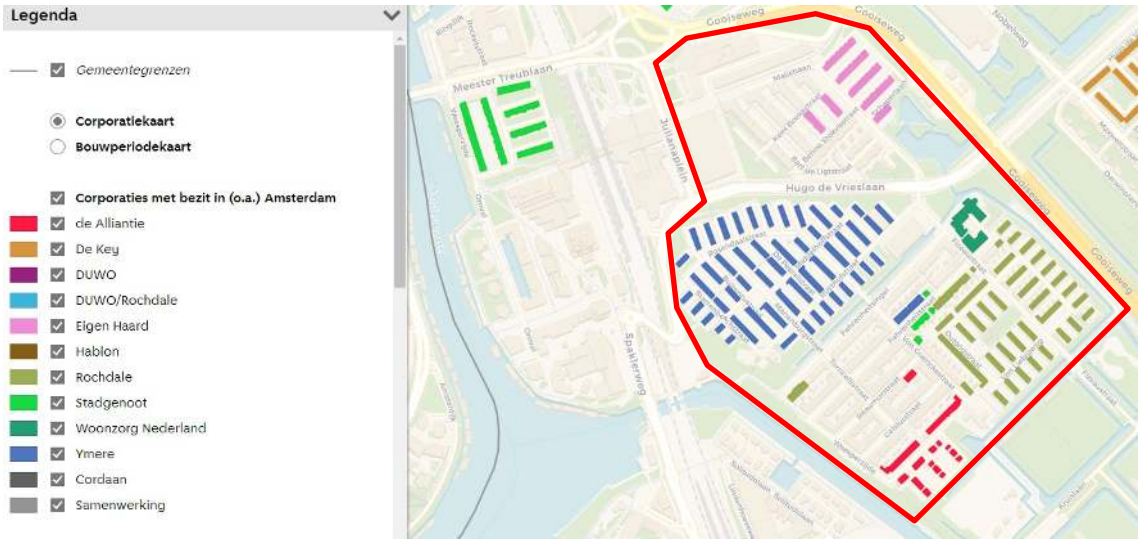

Introductie

De Gemeente Amsterdam heeft een strategie ontwikkelt (“Ontwikkelstrategie 2035”) om de stad Amsterdam toekomstbestendig te maken. Deze strategie vloeit voort uit de Omgevingsvisie 2050, waarin de visie voor de leefomgeving van Amsterdam voor de lange termijn staat. Naast de enorme woningbouwopgave die er ligt, zijn ook andere grote maatschappelijke opgaven opgenomen waar veel buurten in de stad de komende jaren voor staan. Denk aan verduurzaming op het gebied van energie en het waterbestendig maken van buurten, verbetering en vernieuwing van bereikbaarheid en het voorzieningenaanbod (scholen, kantoren, winkels etc.). Met deze strategie zet de stad niet alleen in op het bouwen van woningen, maar op het ontwikkelen van een complete stad en vitale buurten.

De wijk Amsteldorp bestaat uit De Wetbuurt en Tuindorp Amstelstation. De Wetbuurt heeft een kleine historische kern met woningen (bouwperiode rond 1900) en rond de kern staan woningen (bouwperiode ‘20 en ’50). In bovenstaande figuur is de mix

van corporatie eigendom weergegeven: Woonzorg Nederland (donkergroen), Stadgenoot (lichtgroen), Rochdale (groen) en Alliantie (rood). De niet-gemarkeerde woningen betreffen koopwoningen. Tuindorp Amstelstation is gebouwd in 1947-1948 en is het laatste tuindorp dat in Amsterdam is gerealiseerd. Door de stedenbouwkundige opzet is de dichtheid van woningen laag maar bevat het woongebied relatief veel openbare groenvoorzieningen. De woningen in Tuindorp Amstelstation zijn eigendom van Ymere (blauw). Amsteldorp (zowel De Wetbuurt als Tuindorp Amstelstation) beschikt nog grotendeels over de originele opzet van bebouwing en originele inrichting van de openbare ruimte. Ten noorden van de Hugo de Vrieslaan bevindt zich de buurt: Julianapark. Enkele woningen in deze buurt zijn eigendom van woningbouwcorporatie Eigen 5.1, 2, e (roze markering in bovenstaande figuur). Deze bestuurlijke opdracht focust zich op Tuindorp Amstelstation, De Wetbuurt én Julianapark.

Gemeente Amsterdam werkt op stedelijk niveau aan het aardgasvrij maken van woningen. Team Energie voor de Stad houdt zich hiermee bezig. Dit team werkt aan het plan voor Watergraafsmeer. De corporaties Ymere en Rochdale zijn geïnteresseerd in dit plan en sluiten graag, met hun woningen in Amsteldorp, aan bij dit initiatief. Team Energie voor de Stad verkent daarom de haalbaarheid van het toevoegen van Amsteldorp aan het plan voor Watergraafsmeer.

Probleem

Woningen

In de stad Amsterdam heerst een woningbouwtekort. Om het woningtekort tegen te gaan, is gezocht naar locaties voor verdichting. Amsteldorp is één van deze locaties. De woningbouwopgave wordt aangegrepen om de betreffende buurten (en daarmee de stad) te verbeteren. Naast de opgave van het toevoegen van woningen, speelt er een grote opgave onder de woningbouwcorporaties met betrekking tot renoveren, verduurzamen en/of de realisatie van grootschalig onderhoud van de bestaande woningen.

Voorzieningen

Amsteldorp behoort tot één van de 50 buurten in Amsterdam die laag scoren op de SES (Sociaal Economische Score) indicatoren. In deze buurten zijn bovengemiddeld veel kwetsbare bewoners en heerst een lagere kwaliteit van leven door een laag inkomen, laag opleidingsniveau, geen werk en/of een slechte gezondheid. Daarnaast behoort Amsteldorp tot één van de 25 buurten in Amsterdam die naast sociaal ook ruimtelijk kwetsbaar zijn. Dit komt door een gebrek aan woningkwaliteit (bijv. onderhoudsopgaven), nabijheid dagelijkse voorzieningen (bijv. huisarts, supermarkt) en/of bereikbaarheid (bijv. slechte OV-bereikbaarheid). Gebiedsontwikkeling biedt kansen in buurten die sociaal én ruimtelijk kwetsbaar zijn en is daarmee een krachtig middel dat kan bijdragen in het tegengaan van kansenongelijkheid. Tegelijkertijd biedt de sterke onderlinge band en de sociale cohesie onder bewoners ook kansen voor het opzetten en realiseren van burgerinitiatieven.

Vertrouwen, participatie en samenwerking

Onderdeel van de “Ontwikkelstrategie 2035” is de andere manier van werken en meer aandacht voor “samen stad maken”. Het is juist de bedoeling om de samenwerking met bewoners en andere partners op te zoeken in de stedelijke ontwikkeling. Helaas is de participatie in Amsteldorp slecht gestart. Bewoners voelen zich ongehoord in de “Ontwikkelstrategie 2035”, die opgesteld is voor de stad Amsterdam maar in grote mate invloed heeft op Amsteldorp. Daarnaast heeft Ymere een aantal jaar geleden hun opgave medegedeeld met haar bewoners: grootschalige renovatie aan haar panden én de sloop/nieuwbouw van een aantal panden om woningen toe te voegen. Dit is slecht ontvangen door de bewoners van Ymere en heeft geresulteerd in een slechte band tussen Ymere en haar bewoners. Bewoners (Ymere) zijn bang dat het “verdichten” van de buurt ten koste gaat van het originele stedelijke karakter en daarmee ook de (groen)voorzieningen. Er is een

bewonerscommissie en een actiegroep opgericht om zich tegen deze plannen te verzetten. Tegelijkertijd bestaan er ook bewoners die zich niet gehoord voelen door deze bewonerscommissie en/of actiegroep. Inmiddels loopt een bemiddelingstraject tussen Ymere en de bewonerscommissie om de verstoorde relatie en het vertrouwen te herstellen.

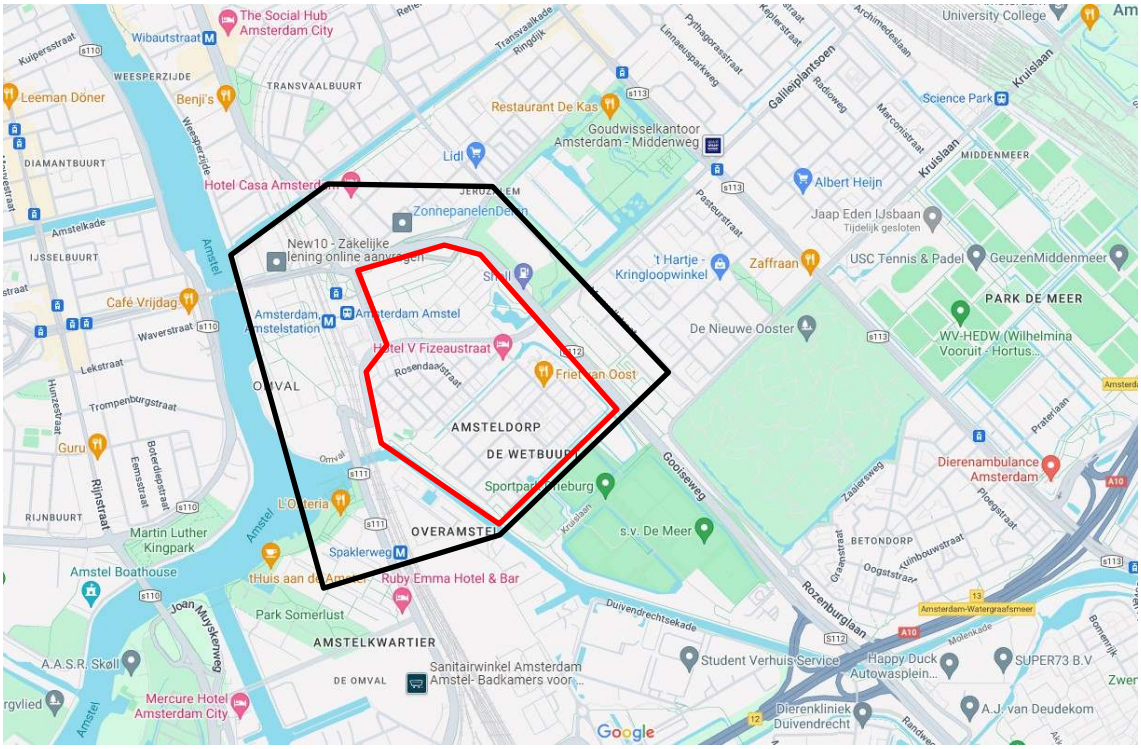

Samenvatting programma (Samen Stadmaken)
De ontwikkelstrategie is opgesteld voor de stad Amsterdam (stedelijk niveau) en is in juni 2024 vastgesteld. Vanuit de ontwikkelstrategie wordt “Samen Stadmaken” voorgeschreven. Het team “Samen Stadmaken” werkt aan een programma voor Amstelstation en omgeving. De grenzen van dit gebied zijn met een zwart kader weergegeven in bovenstaande figuur. De scope:

- Verkennen van ambities, wensen en behoeften
- Opstarten van participatie en samenwerking met bewoners
- Gesprekken voeren met bewoners

Amsteldorp (Tuindorp Amstelstation, Wetbuurt) en Julianapark zijn onderdeel van dit gebied (rood omkaderd in bovenstaande figuur). Zodra bovengenoemde scope raakvlakken heeft met of ingaat op dit gebied, werkt team Samen Stadmaken samen met Stadsdeel Oost. Samenwerking:

- Ten behoeve van kennis over het gebied
  - *R&D:* 5.1, 2, e *en* 5.1, 2, e
- Ten behoeve van kennis over relaties en/of spanningsvelden
  - *Gebiedsteam:* 5.1, 2, e *en* 5.1, 2, e
- Ten behoeve van projecten en/of recente ontwikkelingen
  - *Projectmanager:* 5.1, 2, e

De bestuurlijke opdracht van het team Samen Stadmaken betreft bovenstaand programma gericht op Amstelstation en omgeving. Dit team rapporteert periodiek de voortgang van dit programma aan Wethouder 5.1, 2, e van Dantzig. Uitwerking van dit programma geeft de volgende resultaten:

- Samenwerking en hersteld vertrouwen tussen gemeente-corporaties-bewoners

- Plan (en/of strategie) vanuit de gemeente t.a.v. samenwerking en participatie met bewoners
- Verkenning naar potentiële projecten en het uitvoeren van haalbaarheidsstudies (plaberum fase 1 en 2) door Samen Stadmaken
    - *Samen Stadmaken heeft regie, Stadsdeel Oost is betrokken*
- Ontwerp en uitvoering van projecten (plaberum fase 3 en 4) door Stadsdeel Oost
    - *Stadsdeel Oost heeft regie, Samen Stadmaken is betrokken*

➔ ***Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de omschrijving van deze bestuurlijke opdracht en/of naar contactpersonen*** 5.1, 2, e 5.1, 2, e ***en*** 5.1, 2, e

Formulering programma (Stadsdeel Oost)
De bestuurlijke opdracht vanuit Stadsdeel Oost focust zich op Tuindorp Amstelstation, De Wetbuurt én Julianapark. Over dit programma en onderliggende projecten wordt periodiek gerapporteerd aan Stadsdeelbestuurder 5.1, 2, e Vroege.
De strategische doelen van dit programma zijn als volgt:

1. Woningen toevoegen
2. Woningen renoveren, verduurzamen en/of realiseren van grootschalig onderhoud
3. Verbeteren van ouderenhuisvesting (en daarmee de doorstroom van ouderen verbeteren)
4. Voldoende én kwalitatief goede sociale en maatschappelijke voorzieningen
5. Samen Stadmaken ten behoeve van samenwerking en vertrouwen tussen bewoners-corporaties-gemeente
6. *“Van het gas af” en overstappen naar duurzaam energieverbruik*
7. *Verbeteren sociale basis (en netwerken)*
8. *Kansenongelijkheid tegengaan*
9. *“Verdichten” rondom OV-knooppunten*
10. *Doelgroep bewoners over 10-20 jaar*

Onderstaande aandachtspunten en projecten hebben betrekking op de buurt **Tuindorp Amstelstation**:

- Renovatie opgave Ymere
- Sloop/nieuwbouw opgave Ymere
- Ophalen wensen bewoners Ymere
- Ophalen ambitie en wensen van de gemeente (intern)

Onderstaande aandachtspunten en projecten hebben betrekking op de buurt **De Wetbuurt**:

- Renovatie (en/of verduurzaming) opgave Rochdale
- Sloop/nieuwbouw opgave Rochdale
- Ophalen opgaven Stadgenoot
- Ophalen opgaven De Alliantie
- Ophalen wensen bewoners koopwoningen
- Ophalen wensen bewoners Rochdale, Stadgenoot, De Alliantie
- Ophalen ambitie en wensen van de gemeente (intern)

Onderstaande aandachtspunten en projecten hebben betrekking op de buurt **Julianapark**:

- Ophalen opgaven Eigen 5.1, 2, e
- Ophalen opgaven Vesteda
- Ophalen wensen bewoners koopwoningen
- Ophalen wensen bewoners Eigen 5.1, 2, e Vesteda
- Ophalen ambitie en wensen van de gemeente (intern)

Voor alle drie de buurten (Tuindorp Amstelstation, De Wetbuurt én Julianapark) gelden de volgende werkzaamheden:

- Stakeholder analyse (i.s.m. Samen Stadmaken)
- Verkennen van ambities, wensen en behoeften, zowel in- als extern (i.s.m. Samen Stadmaken)
- Opstarten van participatie en samenwerking met bewoners (i.s.m. Samen Stadmaken)
- Gesprekken voeren met bewoners (i.s.m. Samen Stadmaken)
- Opstellen analyse m.b.t. bestaande situatie (R&D)
- Opstellen analyse m.b.t. mogelijkheden toekomstige situatie (R&D)
- Opstellen gebiedsagenda (gebiedsteam)

Uitwerking van bovenstaand programma en onderliggende projecten geeft de volgende resultaten:

- Verkenning naar potentiële projecten en het uitvoeren van haalbaarheidsstudies (plaberum fase 1 en 2) door Samen Stadmaken
  - *Samen Stadmaken heeft regie, Stadsdeel Oost is betrokken*
- Ontwerp en uitvoering van projecten (plaberum fase 3 en 4) door Stadsdeel Oost
  - *Stadsdeel Oost heeft regie, Samen Stadmaken is betrokken*
- Samenwerking en hersteld vertrouwen tussen gemeente-corporaties-bewoners
- Voldoende en kwalitatief goede woningen voor huidige en toekomstige doelgroepen
- Voldoende en kwalitatief goede sociale en maatschappelijke voorzieningen

Formulering projecten

A. Toevoegen + verbeteren van sociale en maatschappelijke voorzieningen
   a. Kansenongelijkheid tegengaan
   b. Zeggenschap over eigen buurt
   c. Fijn leven in eigen buurt en voorzieningen afgestemd op eigen behoeften
B. Renovatie (en/of grootschalig onderhoud) aan woningen (i.s.m. woningbouwcorporaties)
   a. Kansenongelijkheid tegengaan
   b. Gezondheid verbeteren
C. Woningen toevoegen (aanbesteding gemeente vs. eigendom woningbouwcorporaties)
   a. Woningnood tegengaan
D. …

Projecten NTB:

- Ontwikkelingen sportvelden (?)
- Ontwikkelingen speeltuinen (?)
- Ontwikkelingen Afvalpunt Rozenburglaan (?)